

Långsiktighet

Regionala kulturarvsagendor

Flera län planerar att ta fram "regionala kulturarvsagendor", det vill säga strategidokument för länets kulturarvsarbete. Många har inspirerats av Västernorrlands läns kulturmiljöprogram ("Utsikt mot framtiden – nya perspektiv" från 2003) och sättet på vilket detta tagits fram.

Det finns många olika sätt att arbeta fram denna typ av gemensamma strategidokument. Här följer en sammanfattad version av hur man tänkt göra i Jönköpings län.

Regionala kulturarvsagendor

Syftet är att regionala programförklaringar för kulturarvet – regionala Kulturarvsagendor för varje region/län, som kan utgöra planerings- och styrdokument för kulturarvsarbetet på regional/länsnivå.

Det är även av största vikt att kulturarvet erkänns som en vital drivkraft för all tillväxt genom att kulturarvet synliggör de värderingar och attityder som i ett medvetet och målinriktat processarbete kan innebära goda och effektiva förutsättningar för den regionala tillväxten.

En Regional Kulturarvsagenda, liksom även Kommunala Kulturarvsagendor, förutsätter ett nytänkande i det att kultur och kulturarv inte enbart betraktas som instrumentella verktyg vid sidan om samhällsutvecklingen i övrigt. De är snarare att betrakta som en för individer och grupper övergripande drivkraft, som förstärker pågående utvecklingsprocesser.

Hur ser det ut i dag?

Varje region/län har styrdokument och/eller plandokument inom kulturminnesvården, alt. kulturmiljövården. Dessa dokument omfattar traditionell kulturminnes- och kulturmiljövård och bygger på befintlig lagstiftning och mångårig tradition.

Dessförutan har de flesta län och regioner särskilda dokument som innehåller strategier och styrning kring den regionala tillväxten, med stark fokus på företagstillväxt och direkt ekonomisk tillväxt och ibland formulerad i avtalsform (regionala tillväxtavtal). Dessa kommer så småningom att ersättas av Regionala Utvecklingsprogram (RUP),

som är tänkta att ha bredare fokus och innehålla tydligare inslag av attraktivitet och livskvalitet.

Den situation som råder i dag har den svagheten, att sambandet mellan kulturminnes- och kulturmiljövården å ena sidan, och regionala tillväxtavtal å den andra, inte uppfattas som självklart. Gränsen där emellan är för hårt dragen. Därmed får varken kulturarvstänkandet eller den regionala tillväxten förutsättning att bli varandras näring och förutsättning och viktiga synergieffekter går förlorade.

Mål

Att kulturarvet i högre grad än hittills av myndigheter och kulturinstitutioner synliggörs som en positiv resurs i samhället.

Att kulturarvet tillmäts vikten som kulturresurs i arbetet med regional utveckling, attraktivitet och livskvalitet, där syftet är att främja en regions eller kommuns konkurrenskraft.

Att kulturarvet beskrivs och formuleras som integrerad och implementerad del i befintliga tillväxtavtal och utvecklingsplaner.

Vilka åtgärder krävs för att uppnå målet?

Tydligare och starkare samverkan mellan de olika avdelningar inom Länsstyrelser, Landsting, Kommunförbund och fristående kulturinstitutioner som arbetar fram tillväxtavtal/utvecklingsprogram.

Vid framtagande av tillväxtavtal/regionala utvecklingsprogram bör större hänsyn tas till de ideella krafter som vill och kan verka för regional utveckling. Deras möjligheter bör utsättas för en professionell bedömning och formella åtgärder bör vidtas för att om möjligt kugga dessa instanser in i projekt, tänkta att främja den regionala utvecklingen på olika sätt.

Det är även viktigt att arbeta utifrån en strategi där en regional kulturarvsagenda harmoniserar med de kommunala kulturarvsagendorna.

Detta kräver ett visst nytänkande av samtliga inblandade parter, eftersom det här eftersträvas synergieffekter, som bryter mot den sekularisering som av lång tradition råder mellan sfärerna kultur och ekonomi.

För utförligare information se Jönköpings läns bidrag till den återrapportering samtliga län gjorde till Agenda kulturarvs projektgrupp i mars 2003. Dokumentet hittar du i dokumentarkivet på Agenda kulturarvs hemsida (www.agendakulturarv.se).